

## Uppdrag om Omvårdnadslyftet

1 bilaga

### Regeringens beslut

Socialstyrelsen ges i uppdrag att förbereda, administrera och löpande följa upp den tidsbegränsade satsningen Omvårdnadslyftet under åren 2011–2014. Under förutsättning att riksdagen beviljar medel är det regeringens avsikt att satsningen ska pågå till och med 2014. Socialstyrelsen ska följa de villkor som anges i bilaga 1.

För satsningen får Socialstyrelsen 2011 rekquirera 145 000 000 kronor från Kammarkollegiet, anslag 5.1, anslagspost 22. Av dessa medel får Socialstyrelsen använda 1 300 000 kronor för sina uppgifter inom satsningen.

### Ärendet

Kvaliteten i vården och omsorgen uppstår i det enskilda mötet mellan människor. Regeringen genomför därför Omvårdnadslyftet – en tidsbegränsad utbildningssatsning för äldreomsorgens medarbetare. Satsningen syftar till att stimulera huvudmännens långsiktiga arbete med att stärka kompetensen inom äldreomsorgen och ge medarbetarna möjlighet att växa i sina yrkesroller. Socialstyrelsen kommer att lämna anvisningar om vilka kurser som berättigar till stöd.

De vård- och omsorgsuppgifter som utförs i äldre personers hem är i dag ofta mer avancerade än tidigare. Många vårduppgifter som tidigare utfördes på sjukhus utförs i dag i hemmet. Som en följd av det bor många äldre personer kvar även när deras ohälsa tilltar och beroendet av vård och omsorg blir stort. Det förutsätter i sin tur att vården och omsorgen kan organisera väl fungerande multiprofessionella team som i samverkan med enskilda personer och närstående kan utföra de vård- och omsorgsuppgifter som krävs.

Äldreomsorg är en mycket personalintensiv verksamhet och lönekostnaderna uppgår till 80 procent av den totala kostnaden för äldreomsorgen. För att påverka kvalitet och effektivitet är den personal som utför vård och omsorg den i särklass viktigaste målgruppen. Undersköterskor och vårdbiträden är den yrkesgrupp som oftast finns nära dem som behöver vård och omsorg. Den kompetens som undersköterskor och vårdbiträden behöver ska göra det möjligt för dem att arbeta med ett lösningsinriktat perspektiv.

Behovet av kompetens hos personalen ökar kontinuerligt. Att bemötas med respekt av kompetent personal inom både vård och omsorg är viktigt för att äldre personer ska uppleva sin tillvaro som värdig och trygg. Det har stor betydelse för teamens förmåga att lösa sina uppgifter att alla i teamet kan bidra med god kompetens för sina respektive uppgifter. Omvårdnadslyftet syftar till att stärka både den grundläggande kompetensen för undersköterskor och vårdbiträden och den kompetens som behövs för specialiserade uppgifter.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att ta fram ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som kan behövas dels för grundläggande arbete, dels för specialiserade uppgifter inom äldreomsorgen. Målgruppen för Socialstyrelsens uppdrag är de yrkesgrupper i äldreomsorgen t.ex. vårdbiträden och undersköterskor där grundutbildning till yrket är en gymnasial utbildning. Deluppdraget om grundläggande kunskaper ska redovisas senast den 30 juni 2011. Deluppdraget om kunskaper för specialiserade uppgifter ska redovisas senast den 31 december 2011.

Under förutsättning att Riksdagen beviljar medel för ändamålet avser regeringen att till Omvårdnadslyftet m.m. avsätta 250 miljoner kronor 2012 och 300 miljoner kronor 2013 samt 300 miljoner kronor 2014.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Kent Löfgren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Finansdepartementet/KE

Utbildningsdepartementet/SV

Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Regeringskansliets internrevision

Socialutskottet

Kammarkollegiet

Statskontoret

Sveriges Kommuner och Landsting

## Villkor för satsningen Omvårdnadslyftet

Satsningen ska inledas under 2011. Satsningen är tidsbegränsad t.o.m. 2014. Socialstyrelsens uppgifter är att förbereda, administrera och löpande följa upp Omvårdnadslyftet under perioden 2011–2014. Uppföljningen ska ge en beskrivning av de aktiviteter som genomförts.

Socialstyrelsen ska senast den 30 april 2011 informera kommunerna och de privata vårdarbetsgivarna om hur Omvårdnadslyftet ska genomföras. I Socialstyrelsens information ska det framgå vilka kurser ur det från hösten 2011 nya vård- och omsorgsprogrammet på gymnasieskolan eller motsvarande kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen som ger rätt till stöd och därmed ger sådana kunskaper som behövs för grundläggande arbetsuppgifter i äldreomsorgen. I Socialstyrelsens information ska också framgå de villkor t.ex. krav på inventeringar, redovisning m.m. som är förenade med Omvårdnadslyftet. Socialstyrelsen ska betala ut medlen senast den 1 september 2011 till kommunerna, efter godkänd ansökan om stöd för Omvårdnadslyftet fram till och med den 31 december 2011. Kommunen ansöker i sin egenskap som huvudman för sin egen verksamhet och för enskilda utförares verksamhet.

Varje kommun får ansöka om medel upp till en fördelningsram per kommun baserad på antalet invånare 80 år eller äldre per den 31 december 2010. Det belopp som fördelas 2011 är 143,7 miljoner kronor.

Den kommun som inte själv vill delta kan som huvudman lämna in ansökan för enskilda utförares räkning om dessa vill delta. Kommunen erhåller de medel som fördelningsnyckeln för kommuner ger möjlighet till.

De utbildningssatsningar arbetsgivarna genomför sker under 2011 i form av upphandlad uppdragsutbildning motsvarande gymnasieskolan. Från 1 juli 2012 kan utbildning även upphandlas från huvudman inom kommunal vuxenutbildning. Formerna för hur utbildningssatsningen genomförs kan variera. Det kan t.ex. handla om traditionell undervisning, handledd distansundervisning eller validering av kunskaper förvärvade på annat sätt än genom traditionell undervisning. Satsningen följer samma upplägg under 2012 och 2013.

Från 2012 blir det möjligt att inom Omvårdnadslyftet också genomföra utbildningsinsatser för personal som arbetar med specialiserade uppgifter. Socialstyrelsen kommer då att tillhandahålla anvisningar där det framgår vilka utbildningar inom Yrkeshögskolan som får ges som uppdragsutbildning enligt lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och som ger rätt till stöd.

Det belopp som utbetalas under 2011 får användas för utbildningsinsatser från och med hösten 2011 och ska slutredovisas till Socialstyrelsen senast den 30 april 2012. Redovisningen ska innehålla en inventering av de kunskaper som personalen har inom kommunens hela verksamhet eller avgränsad del av verksamheten som kommunen avser satsa på, i egen drift eller i extern regi. Redovisningen ska visa antal godkända gymnasiepoäng som uppnåtts genom satsningen. Insatserna får även riktas till anställda vikarier. En kommun som ingår i ett förvaltningsområde får utöver de grundläggande kunskaperna enligt Socialstyrelsens anvisningar också lägga till undervisning i finska, meänkieli och samiska med ytterligare högst 200 gymnasiepoäng per person.

Kommunen får tillgodoräkna sig 50 kronor per uppnådd och redovisad gymnasiepoäng. Kommunen får när utbildningar för specialiserade uppgifter kommer igång tillgodoräkna sig 200 kronor per uppnådd och redovisad poäng inom ramen för yrkeshögskolan. Medel som inte förbrukats ska återbetalas till Socialstyrelsen senast den 30 april 2012. Medel som inte ansökts görs tillgängliga i en andra ansökningsomgång där beslut om stöd fattas senast den 15 september 2011.

2014 fördelas 150 miljoner kronor enligt samma princip och utbildningssatsningen pågår till och med den 30 juni 2014. Kommunernas redovisning ska ske senast den 30 juni 2014 och innehålla en inventering av hur andelen anställda med grundläggande kunskaper har förändrats under perioden juli 2011 till juni 2014. Redovisningen ligger till grund för fördelning av en premie. Medel som kommunerna inte utnyttjat ska återbetalas till Socialstyrelsen vid slutredovisningen 2014.

### **Premie för bästa resultat**

Baserat på redovisningen den 30 juni 2014 fördelas 150 miljoner kronor som en premie för bästa resultat. Premien utgår för tre olika mått och en kommun kan få medel enligt alla mått.

50 miljoner kronor fördelas mellan de kommuner som redovisar en andel personal med grundläggande kunskaper 60 procent eller högre.

50 miljoner kronor fördelas mellan de kommuner som redovisar en andel personal med grundläggande kunskaper 75 procent eller högre.

50 miljoner fördelas mellan de kommuner som förbättrat sitt kompetensläge, dvs. andel personal med grundläggande kunskaper med 10 procentenheter eller mer jämfört med läget 2011.

### **Återrapportering och återbetalning av medel**

Socialstyrelsen ska senast den 30 juni 2012, 2013 och 2014 lämna en uppföljningsrapport till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Ej utnyttjande eller återbetalade medel ska återbetalas till Kammarkollegiet senast vid samma tidpunkter som ovan.

Socialstyrelsens slutredovisning av Omvårdnadslyftet ska ske senast i samband med årsredovisningen 2015.